

Kurum	: Merbar Yapım
Program	: Altar Gültekin ile Doğru Kariyer
Başlık	: Doğru kariyer'in konuğu Balkan Naci İslimyeli
Konuşmacılar	: Prof. Dr. Balkan Naci İSLİMYELİ, Altar GÜLTEKİN
Video Adresi	: https://youtu.be/q6dS5izfZ10
Yayın Tarihi	: 16 Nisan 2020

Altar Gültekin: Evet, efendim, Doğru Kariyer programına hoş geldiniz. Bugün bizler için çok önemli, değerli bir konuşmamız var. Konuşmamız Profesör Doktor Balkan Naci İslimyeli bizlerle birlikte, efendim hoş geldiniz.

Balkan Naci İslimyeli: Siz de hoş geldiniz.

Altar Gültekin: Daha doğrusu aslında biz hoş geldik. Çok teşekkür ediyoruz bize evinizi, atölyenizi bizlere açtınız efendim.

Balkan Naci İslimyeli: Estağfurullah.

Altar Gültekin: Öncelikle sanata nasıl bir ilgi var, sanata toplum nasıl bakıyor sizce?

Balkan Naci İslimyeli: Toplum evriliyor, bütün olumsuz dönüşümlere rağmen zaman haklının, iyinin, güzelin yanında çalışıyor bütün pürüzlere rağmen. Sanatta bir insanın hayatında en önemli alanlardan biri olmaya başladı. Profesyonel anlamda olmasından çok bunun bir ilgi, heyecan merkezi olarak alanı ne olursa olsun herkesin hayatına girmesi çerçeveyi değiştirecek bir şey. Türkiye'nin sorunu da bu zaten yaratıcı bir enerjinin oluşabilmesi için icra edeniyle, çalışanıyla, üreteniyle olduğu kadar izleyeniyle hatta daha da önemli izleyici olmak. Eğitime gelince bizim dönemimizde bir mücadele idi, önce aileden başlayarak. Benim ailemde öyle bir sorun olmadı çünkü babam da sanatçıydı.

Altar Gültekin: Ne güzel.

Balkan Naci İslimyeli: Ünlü bir karikatüristti, dedem doktordu ama sanatla çok yakın ilişkileri vardı. Bir hat ustasıydı çok iyi resmi vardı onları hep saklarım. Bir sergide kullanacağım konseptüel olarak. Babamla ortak bir sergi yapacağım gerçi rahmetli oldu, ama o hayalimdeki bir proje. Özetlersem şey yapılmadım ben alıkonmadım, hiçbir heyecanım engellenmedi.

Altar Gültekin: Bir baskı yoktu değil mi?

Prof. Balkan Naci İslimyeli: Baskı evden gelmiyordu, ama çevreden geliyordu, ülkeden geliyordu, dünyadan geliyordu giderek açılma umudumda olduğum her alan oralara ulaştıkça kendi içinde sınırlı, yarı özgür alanlar gibi görünmeye başladı bana. Yani sanıyorsunuz ki yaşadığınız kenti aşınca özgürleşeceksiniz. Öyle gibi geliyor bir süre sonra orada da sınırları görüyorsunuz. Çünkü sanatçı bünyesi muhalif bir bünye.

Altar Gültekin: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Yani dünyanın size yaranmasına imkân yok. Perfect bir dünya da yok ama siz istiyorsunuz ki kendi iradenizle birtakım şeyleri değiştirebilirsiniz. Küçük bir çocukta bunu ister aslında işte bu heyecanların engellenmemesi lazım. O size doğal işaretler veriyor yan, kendi genetiğinin onu davet ettiği birtakım çağrılar, dürtüle var onları size gösteriyor. Ama siz o işaret dilinden anlamazsanız anne baba olarak, okuldaki hocalar olarak.

Altar Gültekin: Hepsinin iyi gözlemlemesi gerekiyor değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Hatta kuşkulu bir gözle bakmanız lazım ki çocuğun şöyle bir yeteneği olabileceği varsayımını bile değerlendirebilirsiniz.

Altar Gültekin: Doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Dolayısıyla bu sadece gözlemlenilecek bir şey değil. Bunun bilimsel analitik yöntemleri var çocuklar üzerinde yani bir tür psikolojik bir sınav. Çocuğun hem izlenmesi hem rahatsız edilmemesi hem kendini dışlaştırabilecek özgürlük ortamının sağlanması. Tabii sınırların olabileceğini de kendi hayatlarımızdan örnekleyerek hissetmesini sağlamak ayrı bir formül. Bütün bunlar bir araya geldiğinde çocuk size net bir şey verir, işaret verir.

Altar Gültekin: İşaret verir.

Balkan Naci İslimyeli: Ama bunlardan siz birini seçerseniz şimdi herkes çocuğunu birer deha gibi görüyor.

Altar Gültekin: Evet, böyle bir şey var, doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Anne, baba kibri. Dünyanın en kıymetli şeyini doğurduklarını zannederler halbuki neler var dünyada. İyi bir şey olabilmesi için bir defa çocuğa objektif gözle bakmak lazım. Eksiklerini ve fazlalarını bir arada gözlemleyerek, gerçekçi bir yaklaşımla

Altar Gültekin: Sadece pozitif bir taraflarını değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Çocuğun yapabileceği şeylere. Sanat yeteneği de aldatıcıdır çünkü çocuk çizimlerle, biçimlerle ifade etmeye başlar dünyayı, öyle tanımlamaya başlar, ama sözel dil geliştikçe yerini değiştirir.

Altar Gültekin: İkinci plana atabiliyor.

Balkan Naci İslimyeli: Biçimin yerine başka şey. Beden dili geliştikçe drama girebilir hayatına. Yani hiçbir zaman “Aaa çocuğum deha olacak!” bana gelirler, “Hocam bakın, neler yapmış...”

Balkan Naci İslimyeli: Güzel ama onları bir an bırakabilir çocuk.

Altar Gültekin: Hemen kesip atabiliyor değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Kesip atabilir. İnatçı olmasını sağlamak için hiçbir şeyden caydırmadan, çok üstüne gitmeden özendirmeye ve izlemeye devam etmelisiniz.

Altar Gültekin: Severek tadında değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Evet, ben resmi zaten seviyordum, dramayı da seviyordum, yani sanat olayını yaratıcılık bir bütün olarak benle beraber doğmuştu.

Altar Gültekin: Aslında sanata kök salmışsınız yani sanat sizden siz sanattan besleniyorsunuz değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet yani sadece desenle, resimle sınırlı bir şey değil. Sesim de fena değildi gayet iyiydi, oyunculuk yanımda vardı yani daha geniş bir çerçeve içinde yaratıcı yanımı tatmin etme şansımı okulda buldum, aile içinde de buldum. Mesela o zaman köy enstitülerinden yetişen olağanüstü bir öğretmen kuşağı vardı.

Altar Gültekin: Doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Onlar bir nesil yetiştirdiler. O kadar beceri sahibiydiler, o kadar toleranslıydılar ki o, o bir altın çağdır Türk eğitim tarihinde. Öyle hocaların eline yetiştik.

Altar Gültekin: Öğretmen de, hocalar da önemli değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, çok önemli öğrettiğinden çok tolerans ve özgürlük sağlayıcı yanlarıyla çok önemli.

Altar Gültekin: Doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Dolayısıyla çocuğa deha yapıştırmadan, kibre özendirmeden tatlılıkla, elinden tutarak yanında olduğunu hissettirerek sanatın içinde kalmasını sağlamak önemli olan bu. Fiilen sanatçı olur veya olmaz, ama sanatın içinde kalması, yaratıcılığın içinde kalması alanı ne olursa olsun olağanüstü.

Altar Gültekin: Çok önemli.

Balkan Naci İslimyeli: Bir teşvik bundan sapmamak lazım.

Altar Gültekin: Şimdi imkânlar da daha fazla sanıyorum küçük çocuklar için workshoplar var, sanat atölyeleri var. Bunları öneriyor musunuz, peki?

Balkan Naci İslimyeli: Tabii ki öneriyorum, tabii ki öneriyorum ama onların da yapmacık formülleri oluyor anlatabiliyor muyum? Yani moda dediğimiz sektör.

Altar Gültekin: Bir de trend değil mi bunlar birazda?

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet her alanda birtakım klişeler yaratıyor, çocuklar o kalıba zorlanıyor, özendiriliyor zaten çocuk büyürken taklitten hakikate doğru evrilirdi değil mi?

Altar Gültekin: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Yani önce benzemeye çalışır sonra yavaş, yavaş kimliğini bulur, sonra eleme (seleksiyon) dönemine gir. Kendine ait olmayan şeyleri adım, adım üstünden atar. Bu aileyi sinirlendirebilen bir gerginlik dönemidir bu yetişkinlik çağında zaten öyle bir gerilim yaşanır. Eğitimde de yaşanır, aile içinde de yaşanır orada da çocuğa çok bağışlayıcı olmak lazım. Yani çocuğun kendini ifade için kullandığı bütün dillere bir toplumun, bir ailenin, bir eğitimin açık olması lazım.

Altar Gültekin: Hocam şöyle bir şey var; trendler biliyorsunuz hani bazen sosyal medyada sanata çok önem verilmese de veriliyormuş gibi gösteriliyor çocuklar tarafında da, aileler tarafında da bunu nasıl yorumluyorsunuz?

Balkan Naci İslimyeli: Çocukları bir eğitim şiddetiyle karşı karşıya bırakmak özgür oyun kurucu yapılarını zedelemek, örselemek, kural koyuculuk hiçbir yanıyla, hiçbir biçimiyle onaylamadığım bir şey kesin bir defa onu söyleyeyim. Evet, kurslara gitmeleri güzel ama seçilmiş otoriteler tarafından tanınan eğitimciler tarafından yapılırsa bu çok önemli. Ama çocukların resim çizmekten çok ki onda ne kadar direnebileceklerini bilmiyoruz işte demin konuştuğumuz gibi tahlil etmeyi, imge çözmeyi, biçimi anlamlandırmayı, biçimin kendi kalıpları dışında özgün bir biçimlendirmeye kendi dünyasına mal etmeyi öğrenebildiği zaman çocuk daha özetle resim hakkında, heykel hakkında konuşmaya cüret edebildiği zaman kendince özgürce.

Altar Gültekin: Korkmadan, yorumlayarak.

Balkan Naci İslimyeli: Yorumlayabildiği zaman o alana girmiş demektir ve sadece müzelerde değil hayatın içinde sanatı görmesi lazım.

Altar Gültekin: Değil mi gezerken sokakta, okulda oyun oynarken?

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii besleyecek esas şey o. O bir estetik sığınak yaratıyor çocuğa müzeler, özel öğretmenlerle vesaire ama kendi iradesiyle yaşarken, hayatın içinden seçtikleri, kendine mal ettikleri, süsleyip dönüştürdükleri fantezi bu işte.

Altar Gültekin: Doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Yani sanatın müzelere kapalı ya da eğitim kurumlarına kapalı şeyler olmadığını.

Altar Gültekin: Dört duvar arasına.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, doğru oralarda öğretilbildiğini ama esas kaynağının yaşam olduğunu, yaşamak olduğunu değil mi?

Altar Gültekin: Doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Bir oyun oynarken bile çocuk yaratıcı çocuk ayırıcıdır, kurallara uyan çocuk ayırıcıdır.

Altar Gültekin: Ayrım orada bile belli oluyor aslında değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Ben mızıkçı çocukları tercih ederim mesela değil mi?

Altar Gültekin: Çünkü kural bozuyor, kalıba girmiyor değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Hani oyunu bozan işte borazan bilmem ne derler ya işte o borazancılardan çıkar. Bir de çocuk kalmak lazım. Gelelim yetişkinlere çocuğun gözüne ve kalbine saf iyilikle, saf kötülükle sahip olduğunuz zaman çocukla bir bağlantı kurabiliyorsunuz, arkadaş olabiliyorsunuz o zaman. Eğitimde de bence hocalar bir otorite, bir şiddet konumundan,

Altar Gültekin: Bir hiyerarşi yukarıdan bakıyorlar değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: çözümleyici, oyun arkadaşı, dert arkadaşı olması hocaların her zaman yaşı ne olursa olsun. Çocuk sizden bir şeyini gizlememeli hani anne babasına olduğu gibi.

Altar Gültekin: Ya da korkmamalı.

Balkan Naci İslimyeli: Ki bizim toplumda çocuklar korkuyla büyütüldükleri için önce anne babadan saklanırlar sonra suç ortağına dönüşür arkadaşlıklar.

Altar Gültekin: Doğru, doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Kaynaşmadan çok, kötü şeyleri paylaşırlar ve o onları birbirlerine kenetler. Sonra biri öbürünü ifşa eder bilmem ne sonra böyle karanlık bir toplum çıkar.

Altar Gültekin: Kısır bir döngü oluyor, evet.

Balkan Naci İslimyeli: Yani bunun sonu bir çıkar ortaklığıdır. O kötü bir şey. Paylaşım dışı açılmalı sergilenmeli sanat böyle bir şey zaten.

Altar Gültekin: Peki efendim hedefleri nasıl olmalı yani kaç yaşında hedef koymalılar veya mesela sizden örnek verecek olursak böyle bir hedefiniz var mıydı ressam olmak, sanatçı olmak?

Balkan Naci İslimyeli: Vardı tabii canım vardı.

Altar Gültekin: Sizin vardı değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Yani zaten öyle hissediyordum ben kendimi yani öyle hissediyordum, ama herkesin de hissedebilmesi için belli kurumlardan, belli sınavlardan geçmem gerektiğini de anlamıştım çocuk yaşta ve taradım kaç kurum varsa inceledim, onların sınavlarına girdim, kazandım filan. Yoksa ben kendimi zaten ressam adını koymuştum.

Altar Gültekin: Bu da güzel bir şey hani hedefi baştan koymuşsunuz. Çocuklarda, gençlerimizde biraz hedefsizlik var.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet.

Altar Gültekin: Yani üniversite sınavına geldiğinde veya yaşı belli bir olgunluğa eriştiğinde “Ya ben ne yapıyorum, ne olmak istiyorum” diyorlar belki de bu hedefleri genç yaşlarda koyabilseler sizin gibi çok değerli sanatçılarımız çıkabilir değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi yeni düzen o kadar karmaşık etki yumağı içinde bırakıyor ki insanları her yandan uyarı alıyor insanlar biz de dâhil. Şunu al, şunu sev, bunu beğen, şunu at, bunu gör, buraya git yani devamlı saldırı komutları altındayız. Bunun özendirici paketleri var şüphesiz. Bunu çok avlayıcı formüllerle yapıyorlar artık bu alışveriş dünyası bilim haline geldi.

Altar Gültekin: Evet,

Balkan Naci İslimyeli: Müşterilerin refleksleri, sinir sistemleri, nöromarketingler vesaire tüm bunlar artık insanın ne tüketeceğini, neye karar vereceğini eğitim dışına kararlaştırılan kurnazlıkta bir kapitalist örgü içinde formüle ediliyor. Şimdi, olay böyle olunca şimdi çocuklara müthiş bir irade ve karar alabilme gücünü, kimliği sağlamak lazım yani onları irade ve kimlik sahibi seçici bireyler haline getirmek lazım. Kendi doğruları olan, etrafını da dinleyen, paylaşan ama son kararı kendisi veren,

Altar Gültekin: Kendileri verecekler değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Bireyler ama şimdi bir insanın böyle olmaması için her şey hazır biz dâhil.

Altar Gültekin: Sistem bu yönde.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, yani herkes bir müşteri, sistemin avı. Sizin avlayacağız bir şey yok sadece mal alırsanız para yatırıp aldığınız şeyler sizin avcılık ganimetiniz oluyor.

Altar Gültekin: Doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Çok enayice bir şey bu aslında.

Altar Gültekin: Ava giderken avlanıyorsun.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii, tabii aslında bir avız hepimiz.

Altar Gültekin: Peki, efendim, biraz önce de değindik teknoloji diye artık bir nimet var olmazsa olmazımız işte sosyal medya, trendler, hashtagler her yerde biliyorsunuz. Peki, bunun sanattaki ve eğitimdeki yeri sizce nasıl veya nereye doğru gidecek?

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi teknoloji tabii çok önemli bir şey. Yalnız teknoloji ve ruh yaratıcılığın yarışında hangi taraf galip gelecek? Şimdi görgüsüz teknolojik bir evrilme süreci içindeyiz. Her gün yeni bir buluş, yeni bir türük ve bunun yarattığı göz alıcı sonuçlar sanat diye sunuluyor. "Aaaa filan..." dedirtiyor. Sonra bakıyorsunuz o bir türük halinde iki hafta sonra eskiyor.

Altar Gültekin: Yani bir pik yapıyor sonra geri iniyor.

Balkan Naci İslimyeli: Zaten sanata ayrılan şey o kadar. Hani Andy Warhol'un dediği gibi 5 dakikalık ünlü olmak fikri.

Altar Gültekin: Herkes ünlü olacak demişti, evet.

Balkan Naci İslimyeli: Bir taraftan birkaç kurban seçiliyor hayatının sonuna kadar satılıp kâra çevrilecek yapıtları, insanlar onlarda kurban. Şimdi, Van Gogh hayatında tek resim satamamış adam ama hâlâ nesiller kaç nesil ondan servet kazanıyor.

Altar Gültekin: Tabii.

Balkan Naci İslimyeli: Bir tablosunun el değiştirmesiyle. Bu el değiştirme için çalışan yüzlerce profesyonel var. Bunlar kiralık ajanlar aslında. Sanat düşünürleri filan diyorlar ama o resmin fiyatını ikiye katlamak bütün başarılar. Bunun için yetiştirilen insanlar var yani böyle bir zeminde, böyle bir dünyada sanat yapmak için kendiniz kalabilmeniz gerekiyor. Kendiniz olarak yaşayabilmeniz bu da bir tecrid tehlikesini barındıran bir...

Altar Gültekin: Zor bir sınav aslında değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Zor bir sınav.

Altar Gültekin: Çünkü trendler bir tarafa çekiyor, teknoloji bir taraftan.

Balkan Naci İslimyeli: Trendler bilmem nelerde sizin ilgi alanımız. Onlarla da dalga geçebiliyorsunuz değil mi? Ben bunu yapıyorum mesela.

Altar Gültekin: Tabii, evet.

Balkan Naci İslimyeli: Bir ironik yanı resmimin, sanatımın hep bunlardan beslenir. Büyük hatalardan, gülünç yanlışlıklardan, trajikomik serüvenlerden beslenir hep öyle olmuştur. Ben, bunu bu gözle görebiliyorum. İşte yetişen çocuklarında o kritik zekâyı, gözü muhafaza etmesi lazım.

Altar Gültekin: İyi bir gözlemci olmaları gerekiyor.

Balkan Naci İslimyeli: Teknolojiyi kullanmak, ama sanatın ruhunu özünü kirletmeden kullanmak.

Altar Gültekin: Kaybetmeden, evet.

Balkan Naci İslimyeli: Çok önemli. Teknoloji harika şeyler sağlıyor değil mi? Ama bakıyorsunuz bir Buñuel filmine hiçbir türük, hiçbir numara yok, dijital teknolojisinin hiçbir fantezisi yok, ama bin kat daha yaratıcı, fantastik bir dünya kuruyor.

Altar Gültekin: Ve izleyene de geçiyor mistikliği var, evet, çok doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, bütün sürrealistleri düşünün onlar basit tekniklerle olağanüstü şeyler yapan adamlardı. Dolayısıyla burada güzel olan kendi ruhlarının yaratıcılıklarının ve dayanışmalarının dışı karşı (tek başına sürekli savaşılmaz)

Altar Gültekin: Aslında takım oyunu değil mi bu?

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, bir arada olması lazım. Kent efsanesinde sanatçı tek başınadır.

Altar Gültekin: Bakıldığında evet yalnız.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, sonuç olarak hepimiz yalnızız, ama birilerine karşı ortak amaçlar, sonuçlar, mesajlar vermek istiyorsanız onlara birlikte olacaksınız, birlikte davranacaksınız.

Altar Gültekin: Ayrı, ayrı olsa mesaj aynı yere gidiyor.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet, evet bir tür çeteleşeceksiniz olumlu anlamda bunu yapmak lazım. Rekabet böyle birbirini karalayarak yükselmek olmuyor. Ben, şuna inanırım iyi bir sanatçı iyi bir sanatçıyı bilir ve tanır, ama tanımamazlıktan gelir.

Altar Gültekin: Böyle bir şey de var. Bu da güzelmış.

Balkan Naci İslimyeli: Tanımamazlıktan gelir, ama çok özgüven sahibi sanatçılar bunu da yeniyorlar zamanla yani bu da bir doyum aşaması. Önce rakip gibi görebilirsiniz, sonra bakarsınız ki beraber yapabileceğiniz çok güzel şeyler var.

Altar Gültekin: Projeler var.

Balkan Naci İslimyeli: İşte eğitimde bunlardan biri, paylaşma eğitimi. Hem tek olacaksınız hem paylaşacağınız zenginlikler olacak. Esirgemeyeceksiniz hayattan ve meslektaşlarınızdan o yüzden hocalık bana çok tatmin edici bir alan gibi gelmişti.

Altar Gültekin: Ne güzel.

Balkan Naci İslimyeli: Orada hem yaratıcı potansiyelimi kullanıyorum. Evet, zamanımdan çaldığı filan oluyor ama ben o arada yine onlarla birlikte bir şey yapıyorum, yaratıyorum, bir serüvenin içine giriyorum. Onun için paylaşmanın en güzel biçimi yaratıcı bir paylaşım.

Altar Gültekin: Bir de hocam anlattıklarınızdan şunu anlıyorum aslında öğrencilere ayırdığınız zamanda bir tabloyu şekillendirmiyorsunuz ama ülkeyi şekillendiriyorsunuz geleceğimizi şekillendiriyorsunuz.

Balkan Naci İslimyeli: Teşekkür ederim yani keşke o ölçekte büyüye işler ama katkısı oluyor tabii bunu görüyoruz. Çünkü birçok beraber çalıştığımız diyelim yetiştirmek bana biraz fazla şey

görünüyor iddialı. Beraber çalıştığımız, berber büyüdüğümüz insanların çoğu bugün Türk sanatında iyi yerdeler, çoğu hoca oldular.

Altar Gültekin: Ne güzel.

Balkan Naci İslimyeli: Onlar da yeni kuşaklar yetiştiriyorlar. Bunlar çok güzel şeyler ama hocalığında nefes alınabilir bir ortamda icra edilmesi lazım. Üniversitelerin halini görüyoruz ciddi baskılar hissediyorlar ve bir oto sansür başladı. O da çok tehlikeli yani bir insan kendi kendini (yani dış baskıya katlanılabilir ona direnen siz olursunuz)ama kendinizi denetlemeye başladığınız zaman yaşadığınız suçluluk duygusu taşınabilir bir şey değil. Onun için bütün kurumların eski-yeni sivil veya devlet ne olursa olsun bütün kurumların önce öğreticileri, öğretim üyelerini özgür bırakmaları ve üretimlerine eğitimlerinden de çok değer vermeleri lazım. Çünkü bir sanatçının üretimi zaten kamusal bir eğitimidir.

Altar Gültekin: Tabii, evet.

Balkan Naci İslimyeli: Yani şimdi ben hocalığı bıraksam bile bir gün elbette bırakacağım, sanat yapmaya devam edebildiğim sürece, bunları gösterdiğim sürece yaptıklarımı insanlar bundan bir şey öğrenecek. Tepki verecekler, tartışacaklar, sevecekler, nefret edecekler.

Altar Gültekin: Düşünecekler, yorumlayacaklar.

Balkan Naci İslimyeli: Düşünecekler evet çünkü öyle ölü bir resim yapmadığım için, sanat yapmadığım için söylüyorum. Hep canlı geri dönüşler almışım olumlu-olumsuz o önemli değil ama canlı, meraklı, sarsıcı, sorgulayıcı zaten bizim istediğimiz toplum böyle bir toplum.

Altar Gültekin: Tabii, soran, düşünen, yorumlayan.

Balkan Naci İslimyeli: Terbiye kuralları içinde pasifize edilmiş ondan sonra kaba şartlanmalar içinde sesi çıkmayan, tevekkül sahibi (o da bir yerden tevekkül başka bir şey daha mistik) tasavvufi bir anlamı var o da değil ama katlanma durumu. İnsan katlana, katlana kendini öldürür sonunda yani hayır diyecek bir hedef bulamazsınız sonunda. Esas amaç başta sordunuz ya bir şeye hayır diyebileceğiniz bir odak noktası bulmak hayatta. Oradan doğuyor, tepkiden doğuyor insanın var oluşu.

Altar Gültekin: Tabii.

Balkan Naci İslimyeli: Ben öyle bir çocuktum mesela biraz ukala da bulurlardı aman bu da hiçbir şey beğenmez. Haklıydım veya haksızdım ama muhaliftim yani oradan bir şey çıkacak.

Altar Gültekin: Bir duruşunuz vardı yani bir bakış açınız vardı.

Balkan Naci İslimyeli: Haddini bilmez bir çocuk muamelesi görmedim. Duygularımı seslendirmeme şans verildi, olanak verildi. Sonra insan onları toparlıyor o zamanda “ya şöyle bir şeydi ayy ne komik” filan hepimiz hayatında yok mu?

Altar Gültekin: Doğru, var.

Balkan Naci İslimyeli: Ama şiddetle susturulsaydık, düzeltilseydik insana hatalarını anlayacak bir tolerans ortamı lazımdır her zaman.

Altar Gültekin: Hata yapmadan da olmuyor değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: En besleyici şey hata yapmak.

Altar Gültekin: Eksiler olacak ki belki artıya çevirmeye çalışacağız.

Balkan Naci İslimyeli: Şüphesiz ama yani böyle bir özgürlüğüm var deyip muhakemesiz bir hayat değil yani. Kendi doğruların çizgisinde ilerleyerek ama arada elinde olmayan bir şeyler olmuşsa veya haksız çıkmışsan bundan da geri dönebilmek. İşte terbiye dediğim şey benim bu. Toplumsal, bireysel ne olursa olsun hatalarını kabul edebilmek, ama başarılarını, doğrularını da kimseye yedirmemek. Onları da kabul etmek o zaman daha bire bir b yarış içinde oluyorsun kendinle. Hep kendini kayırarak bir yere gelemez insan dolayısıyla sanat insanlara insanları anlamayı öğretiyor bir defa. İnsanı tanımayı öğreniyorsunuz sanat aracılığıyla öteki dediğimiz şeyin aslında kendin olduğunu öğreniyorsun. Bir aynayla yüzleşiyorsun o tolerans katsayını artırıyor ve o sıcaklık ruhundaki o şey uzanan el karşındakine seni dost bir iklim içine sokuyor. Onu görüyorsun karşındakinde diyorlar ki bu iyi niyetli bir adam yani bunları söylüyor ama kötülüğüm için söylemiyor. Açık sözlü olmak lazım yani böyle bir toplum bu kadar alternatifin olduğu, bu kadar insanların manipüle edildiği, caydırıldığı, kafalarının karıştırıldığı, eğitim dâhil bütün kurumlarda bunun inatla sürdürüldüğü bir çağda bir çocuğun veya bir erişkinin kendi olabilmesi kadar zor bir şey yok. Bu ciddi bir mücadele çünkü eskiden belli kurumsal disiplinler içinden geçer “İşte adam oldun” derlerdi hatta sille tokatta girince işin içine askerlik gibi “İnsan ancak askerlikte adam olur” yani kadınlar adam olmuyor.

Altar Gültekin: Böyle bir algı var.

Balkan Naci İslimyeli: Yani kadınlar adam olmuyor. Aslında kadınlar daha çok adam düşünürsen çünkü bütün nesilleri yetiştiren onlar. Esas hocalar kadınlar.

Altar Gültekin: Tabii.

Balkan Naci İslimyeli: Kadınların eğitimi sanat başta olmak üzere ki inan sanata, yaratıcılığa en büyük emek veren hani kendi şartlarında işne oyasıyla bile bu yanını tatmin edecek kadar.

Altar Gültekin: Küçükte olsa, büyükte olsa.

Balkan Naci İslimyeli: Alçak gönüllülük gösteren, acılarını ona döken insanlar kadınlar. Bunların bir de iyi eğitildiğini düşün sen. Bir çocuğa katkısı ne kadar büyük değil mi?

Altar Gültekin: Çok fazla.

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi bir cinsi cahil bırakarak egemenlik sürdürmek erkeklik mi?

Altar Gültekin: Bir de hocam şöyle bir soru ön plana çıkıyor gözlemlediğimde. Sanat biraz gençlerimiz gözünde hani iş bulabilir miyim sanatçı olduktan sonra veya sanat bölümlerini okuduktan sonra ne yapabilirim veya bunun maddi bir kaynağı olur mu diye konuşuluyor, söyleniyor bunlara nasıl bakıyorsunuz, efendim?

Balkan Naci İslimyeli: Sanki öbür dallarda işler onları bekliyor.

Altar Gültekin: Bekliyor değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Herkes kapıda yani. En azından sanat eğitimi görmenin güzel tarafı şu işi ne olursa olsun, ona daha yaratıcı bir gözle, daha geniş bir vizyonla, daha dinamik bir yapıyla girecektir eminim sanat terbiyesiyle.

Altar Gültekin: Farklı bakacak değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Bir defa üslup olarak da inceleyecektir, vizyon olarak ta inceleyecektir, entelektüel yapı olarak ta inceleyecektir. Tabii, sanat eğitimi alan herkeste bunlar var demek istemiyorum o çok kibirli bir tanım olur. Ama sanat bunları kazandırabilir insana.

Altar Gültekin: Doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Doğal olarak yani öyle bir şey ki bu doğayla iç içe olan insanlarda nasıl bir saflık vardır değil mi?

Altar Gültekin: İnsanlarda gerçekten bazı insanlarda sizinle de olduğu gibi insan bir ferahlıyor konuşurken belki bu sanatçı gömleği gözükmeyen bir ruh onların üzerine siniyor olabilir mi? Bunu nasıl yorumlayabiliriz?

Balkan Naci İslimyeli: Aslında herkes her insan çok zengin bir ruh insanın kaynağı.

Altar Gültekin: Bunu köreltiyoruz belki de değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii, tabii daha doğrusu toplumsal kalıplar içinde seri üretim haline getiriyoruz insan kalbini, insan ruhunu yoksa değil mi? Shakespeare'e bakın onun yarattığı tiplerle işte, Yunan tragediyalarındaki Medea ile bugünkü bir çağdaş kadının drama arasında hayatı, aşkı, evlatlarını algılaması arasında ciddi farklar yok.

Altar Gültekin: Temeli aynı aslında.

Balkan Naci İslimyeli: Bunu kategorize etmenin hiç anlamı yok. İnsanı saf olarak kavramak ve buna inanmak önemli. İnsan çok komplike, çok değerli bir yapı onu açığa çıkaracak yöntemlerin adına eğitim denir. Onu süsleyecek şeylerin adına değil. Onun için eğitim önce kendini sonra öbür insanları kendin aracılığıyla kavrama edimi, sonra toplumun tümünü. Bütün bunları başardığımızda biz de gerçekten bugün dünyada hiçbir ulusun öyle olduğunu iddia etme hakkı yok. Hep hayatları insan hayatı gibi kirlerle, suçlarla dolu ama yeni bir insanlık evresi hayal ediyorsak bunları gerçekleştirmemiz adım, adım gerçekleştirmemiz lazım.

Altar Gültekin: Efendim, günü batırdık. Çok güzel bir manzaramız vardı.

Balkan Naci İslimyeli: Daha sürerse sabahın aydınlığını da göreceğiz.

Altar Gültekin: Gerçekten hocam size doyum olmaz yani birkaç program daha belki çıkartabilirdik. Çok teşekkür ediyoruz, efendim.

Balkan Naci İslimyeli: Canım sağ ol, ayaklarınıza sağlık.

Altar Gültekin: Evet, efendim. Bize ayrılan sürenin sonuna geldik haftaya tekrar görüşmek ümidiyle esen kalınız.

*** Video burada sona eriyor. ***